

Täysistunto

Tiistai 25.11.2025 klo 14.00—21.58

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi metsätalouden määräaikaisesta kannustejärjestelmästä annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 104/2025 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 5/2025 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö MmVM 5/2025 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Edustaja Kallio, olkaa hyvä.

Keskustelu

18.05 **Vesa Kallio kesk:** Kiitos, arvoisa herra puhemies! Luonnon monimuotoisuuden turvaamisen tavoitteet ovat kannatettavia. Hallituksen esitys ei kuitenkaan pysty ohjaamaan metsänomistajia tavoiteltuihin toimenpiteisiin. Se ei huomioi eri alueiden ja kasvupaikkojen eroja eikä mahdollista monimuotoisuustavoitteiden ja taloudellisesti kannattavan metsätalouden mielekästä yhteensovittamista. Tämän seurauksena hallituksen esitys on tehoton ja byrokraattinen. Esitys kasvattaa hallinnollisia kustannuksia, mikä vie merkittävän osan tukivaroista itse toimenpiteiltä. Näin raskas ja kallis malli on erityisen ongelmallinen lyhytaikaisessa kokeilussa, eikä se ohjaa varoja tehokkaasti metsänomistajille tai luonnonhoitoon.

Arvoisa puhemies! Keskusta tunnistaa tarpeen kehittää uusia rahoitusmalleja luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen pysäyttämiseksi. Siksi hallituksen esityksessä asetettuja tavoitteita voi sinänsä pitää kannatettavina. Esityksen toteuttamisessa on kuitenkin vakavia puutteita, joita ei valiokuntakäsittelyssä ikävä kyllä saatu korjattua. Ehdotettu lakiesitys ei tule toteuttamaan niitä tavoitteita, joita sille on asetettu.

Valiokunnan kuulemisissa ja esityksen perusteluista ilmenee, että lehtipuuosuuden kasvattamista taimikon ja nuoren metsän hoitovaiheessa pidetään yleisesti tavoittelemisen arvoisena toimenpiteenä. Lehtipuuston lisäämisellä on monimuotoisuushyötyjä, ja tämä tavoite onkin oikeansuuntainen. Esitys ei kuitenkaan todellakaan ota huomioon eri alueiden ja kasvupaikkojen metsänomistajien erilaisia edellytyksiä lisätä lehtipuuosuutta omistamissaan metsissä. Eri puulajit menestyvät erilaisissa kasvuolosuhteissa, eikä sitä voi hallituksen hallinnollisilla päätöksillä muuttaa. Lisäksi esitys ei sisällä toimivaa neuvontaa tai ohjeistusta, jolla monimuotoisuushyötyjen tavoittelu voitaisiin sovittaa yhteen metsätalouden kannattavuuden kanssa. Tässä muodossa hallituksen esitys on epärealistinen ja johtaa toimenpiteiden heikkoon vaikuttavuuteen.

Arvoisa puhemies! Esityksen myötä nykyistä laajalti hyödynnettyä taimikon ja nuoren metsän hoidon tukea alennetaan samalla, kun lehtipuuosuudesta maksettava lisä on vain

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2025 vp

noin 20 euroa hehtaarilta. Nykyiseen tukeen käytettiin vuonna 2024 noin 33 miljoonaa euroa, ja se muodosti 87 prosenttia käytettävissä olleista määrärahoista.

Tuottava ja ajallaan tehty taimikonhoito on koko metsätalouden arvoketjussa kriittinen toimenpide. Oikea-aikaisen taimikonhoidon laiminlyönti aiheuttaa pitkäaikaisia vaikutuksia metsien kasvukuntoon ja tuottavuuteen, sen myötä myös niiden kykyyn sitoa hiiltä. Onkin erikoista, että hallituksen esityksessä lehtipuuosuuden lisäämistä edistetään taimikon ja nuoren metsän hoidon tukea heikentämällä. Tuen alentaminen tilanteessa, jossa kustannustaso on noussut ja hoitovelkaa on monilla alueilla kertynyt runsaasti, heikentää metsänomistajien kannustimia ja riskeeraa nuorten metsien hoidon. Keskustan näkemyksen mukaan tämä on selvästi vastoin hallitusohjelman tavoitetta turvata metsien kasvu ja hiilinielut. Myöskään esityksen vaikutusarviossa ei ole kattavasti arvioitu heikentyneen tukitason vaikutuksia pitkän aikavälin metsän kasvuun.

Arvoisa puhemies! Esityksen mukaan kokeilun toimeenpano edellyttää myös Suomen metsäkeskuksen tietojärjestelmien muutoksia, joiden kustannuksien on arvioitu olevan jopa 600 000 euroa. Lisäksi vuosittaiset hallinnointikustannukset tulisivat olemaan noin 150 000 euroa. Yhteensä hallinnolliset kustannukset nousevat noin 1,3 miljoonaan euroon, kun nelivuotisen kokeilun tukien kokonaismääräksi arvellaan noin 8,5:stä lähes 13 miljoonaan euroa. Tämä tarkoittaa, että hallinnointiin kuluu jopa yli kymmenen prosenttia tukien kokonaistasosta, mikä on poikkeuksellisen korkea osuus. Esitetty tukimalli onkin erittäin byrokraattinen ja hallinnollisesti raskas. Korkea hallinnollinen kustannusrakenne on erityisen ongelmallinen, varsinkin kun kyse ei ole pysyvästä järjestelmästä vaan lyhytkestoisesta kokeilusta.

Keskusta ei pidä hyväksyttävänä mallia, jossa tukivarat kohdentuvat heikosti maanomistajille ja luonnonhoitotoimiin mutta raskaasti hallintoon. Kaiken tämän pohjalta hallituksen esitys tulee hylätä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Olisiko valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Elomaa, halunnut pitää esittelypuheenvuoron? — Olkaa hyvä.

18.10 Ritva Elomaa ps (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esittelen seuraavaksi maa- ja metsätalousvaliokunnan mietinnön metsätalouden määräaikaisesta kannustejärjestelmästä annetun lain muuttamisesta.

Esityksen ytimessä on uudenlaisten tukimenetelmien kokeilu, tulosperusteiset tuet ja ympäristölliset tarjouskilpailut. Muutos perustuu pääministeri Orpon hallitusohjelman linjauksiin, joissa korostetaan tarvetta kehittää vaikuttavia ja kustannustehokkaita keinoja luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen pysäyttämiseksi. Valiokunta on kuullut laajaa asiantuntijajoukkoa ministeriöstä tutkimuslaitoksiin ja elinkeino-, ympäristö- ja metsänomistajatahoihin. Saadun selvityksen perusteella muutosesitystä voidaan pitää tarkoituksenmukaisena ja tarpeellisena.

Tässä esityksessä ehdotetaan lakiin lisättäväksi kokonaan uusi 4 a luku, joka mahdollistaa neljän toimenpiteen tukemisen uusilla menettelyillä: lehtipuuosuuden kasvattamisen taimikon ja nuoren metsän hoidossa, suojavyöhykkeen jättämisen, suon ennallistamisen, lehdon luonnonhoidon. Näistä kolme viimeistä toteutettaisiin tarjouskilpailun kautta, jossa rahoitettaviksi valitaan kustannusten ja luontoarvojen suhteen parhaat hankkeet. Kokeilu alkaa vuonna 2026, ja koko nelivuotisen kauden aikana tukea arvioidaan myönnettävän yhteensä 8,6—12,8 miljoonaa euroa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2025 vp

Tämän uudistuksen taustalla on pyrkimys löytää aiempaa vaikuttavampia ja joustavampia tapoja ohjata tukea sinne, missä luonnon monimuotoisuuden kannalta saavutetaan suurin hyöty. Tulospäätöksen tarkoituksena on, että korvaus sidotaan saavutettuun vaikutukseen, ei pelkästään toteutettuihin toimenpiteisiin. Tämä on merkittävä askel kohti tuloksellisempaa ympäristöpolitiikkaa.

Arvoisa puhemies! Uutta on erityisesti se, että kaikki hakijat eivät automaattisesti saa tukea, vaan rahoitus suunnataan vertailuluvultaan parhaisiin kohteisiin. Vertailuluku muodostuu haetun tuen määrästä suhteessa hankkeen pisteisiin, jotka tulevat esimerkiksi luontoarvoista, rakenteellisista ominaisuuksista ja toimenpiteen vaikuttavuudesta. Valiokunta on tarkentanut tämän säännöksen lain tasolle oikeusministeriön lausunnon pohjalta. Tulospäätös näkyy etenkin suon ennallistamisessa ja lehdon luonnonhoidossa. Niissä 80 prosenttia tuesta maksetaan toimenpiteen toteuttamisen jälkeen ja 20 prosenttia vasta, kun tulos on arvioitu noin kahdeksan vuoden kuluttua. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että vaikka tämä aikataulu on pitkä, se vastaa todellisia luonnontilan muutoksia.

Laajaa keskustelua on herättänyt lehtipuuosuuden lisääminen taimikon ja nuoren metsän hoidossa. Toimenpiteellä voidaan monipuolistaa metsien rakennetta ja parantaa eläinten ja kasvien elinolosuhteita. Myönteisen vastaanoton ohella on kuitenkin noussut esiin huoli siitä, että nykyisen tuen tasoa alennetaan ja korotus lehtipuuosuudesta on varsin maltillinen suhteessa metsänomistajalle aiheutuviin tulonmenetyksiin. Valiokunta toteaa, että käytettävissä olevien määrärahojen puitteissa tämä on realistisin ratkaisu kokeilun mahdollistamiseksi.

Arvoisa puhemies! Suojavyöhykkeiden osalta tuki kohdentuu kolmeen maakuntaan: Varsinais-Suomeen, Pohjois-Karjalaan ja Kainuuseen. Kohdentamisen perusteluna on sekä alueellinen tarve että resurssien rajallisuus. Suojavyöhykkeen leveydeksi ehdotetaan 30—50:tä metriä, mikä on asiantuntijoiden mukaan riittävä turvaamaan vesiensuojelua ja monimuotoisuutta.

Suon ennallistamisessa ja lehdon luonnonhoidossa haasteena on kohteiden tunnistaminen ja tilanarviointi. Asiantuntija-arvioiden perusteella arviointimenetelmät, kuten kuolleen puun määrä, vesitalouden paraneminen tai lehtokasvillisuuden elpyminen, ovat toimivia ja riittävän konkreettisia.

Kokeilu aiheuttaa valtionhallinnolle uusia kustannuksia, joiden on arvioitu olevan noin 1,3 miljoonaa euroa järjestelmän kehittämiseen ja hallinnointiin. Valiokunnan näkemyksen mukaan kustannuksia on pidettävä hyväksyttävänä, kun kyse on pitkäaikaisesta investoinnista tehokkaampiin ympäristötoimiin. On myös huomattava, että merkittävä osa kustannuksista painottuu kokeilun alkuvaiheeseen, kun taas hyödyt kertyvät pidemmällä aikavälillä.

Valiokunta pitää erittäin tärkeänä, että uudenlaisia tukimalleja kokeillaan, jotta tulevaisuudessa voidaan rakentaa vaikuttavampi ja kustannustehokkaampi kannustinjärjestelmä. Erityisen tärkeää on, että ratkaisut ovat metsänomistajalähtöisiä ja että ne aidosti kannustavat luonnon tilaa parantaviin toimiin. Kokeilu antaa arvokasta tietoa siitä, millä tasolla tuki koetaan riittäväksi, minkälaiset kohteet tuottavat parhaat ympäristövaikutukset ja miten uusiin toimintamalleihin sopeudutaan käytännössä.

Valiokunta korostaa tarvetta selkeälle viestinnälle ja koulutukselle, jotta hakijat voivat aidosti hyödyntää tukimuotoja.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2025 vp

Arvoisa puhemies! Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä esitetyin muutoksin. Valiokunta ei ollut kuitenkaan yksimielinen. Vastalauseita esitettiin kolme, ja ne sisältävät myös lausumaehdotuksia. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rintamäki, olkaa hyvä.

18.15 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies! Tämä käsittelyssämme oleva hallituksen esitys metsätalouden määräaikaisesta kannustejärjestelmästä on erinomainen esimerkki siitä, miten hallitus toteuttaa hallitusohjelman tavoitteita käytännön toimilla: tukemalla metsänomistajia, vahvistamalla luonnon monimuotoisuutta ja edistämällä ilmastotavoitteita kustannustehokkaasti.

Suomi on metsäinen, ja metsätalouden merkitys ulottuu taloudesta työllisyyteen ja hiihtelineluihin. Hallitus ymmärtää tämän ja tuo nyt käyttöön tulosperusteisia tukia ja ympäristöllisiä tarjouskilpailuja. Metsänomistaja saa kannusteen, jos hoitotyössä jätetään keskimääräistä suurempi lehtipuuosuus. Lisäksi kilpailutetaan toimenpiteitä, kuten suojavyöhykkeiden jättäminen virtavesien varrelle, soiden ennallistaminen ja lehtojen luonnonhoito. Tämä on moderni ja markkinaehtoinen tapa ohjata metsänhoitoa: ei pelkästään sääntelyä vaan kannustimia, jotka palkitsevat vaikuttavista toimista.

Arvoisa puhemies! Hallitusohjelmassa linjattiin, että metsätalouden tukijärjestelmä uudistetaan siten, että se tukee sekä taloudellista että ekologista kestävyyttä. Nyt tämä linja toteutuu. Uudistus tuo metsänomistajille uusia mahdollisuuksia ansaita ja samalla vahvistaa luonnon monimuotoisuutta. Se on myös kustannustehokas ratkaisu, sillä julkinen rahoitus kohdentuu sinne, missä vaikutukset ovat suurimmat.

Maa- ja metsätalousvaliokunta on mietinnössään korostanut rahoituksen riittävyyttä ja Metka-järjestelmän eli metsätalouden kannustejärjestelmän kehittämistä. Hallitus on tarttunut tähän haasteeseen ja osoittanut, että se kuuntelee asiantuntijoita ja toimii pitkäjänteisesti. Tämä on selkeä ero aiempaan politiikkaan, jossa metsätalouden tukijärjestelmä jäi jälkeen tavoitteista ja rahoitusvajetta ei korjattu ajoissa.

Arvoisa puhemies! Tämä esitys on hallitusohjelman mukainen, yrittäjämyönteinen ja ympäristövastuullinen. Se tukee metsänomistajia, vahvistaa kotimaista metsätaloutta ja edistää ilmastotavoitteita. Kannatan tätä esitystä. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lahdenperä, olkaa hyvä.

18.18 Milla Lahdenperä kok: Arvoisa puhemies! Tämä esitys vahvistaa metsätalouden kannusteita tavalla, joka on sekä taloudellisesti järkevä että luonnon kannalta vaikuttava. Hallitus päivittää tukijärjestelmää vastaamaan nykypäivän tarpeita. Oikea-aikainen metsänhoito palkitaan ja samalla tarjotaan uusia vapaaehtoisia keinoja parantaa metsien monimuotoisuutta. Kyse on välttämättömästä jatkosta metsätalouden määräaikaiselle kannustejärjestelmälle, jotta metsänomistajille ja toimijoille ei synny katkosta keskeisiin metsänhoidon tukiin. Metsätalous tarvitsee ennakoitavuutta, ja tämä esitys varmistaa sen. Esitys jatkaa tukimuotoja, joilla on tutkitusti suurin merkitys metsien kasvulle ja elinvoimalle: varhaista hoitoa, taimikonhoitoa, nuoren metsän hoitoa, suomettien hoitoa sekä metsäluonnon ja vesiensuojelun toimenpiteitä. Nämä toimet vahvistavat puuntuotantoa, kasvua ja hiilensidontaa mutta myös luonnonhoidon vaikuttavuutta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2025 vp

Maa- ja metsätalousvaliokunta korostaa erityisesti suometsien hoidon ja vesiensuojelun tärkeyttä. Tuilla tulee varmistaa, että hoitotyöt tehdään oikein ja vesistövaikutukset pysyvät hallinnassa. Kokonaisuus on tasapainoinen ja tukee sekä taloudellista hyötyä että ympäristötavoitteita.

Tämän esityksen keskeinen merkitys on metsätalouden jatkuvuuden turvaaminen. Kun järjestelmä jatkuu ilman katkosta, metsänomistajat voivat tehdä tarvittavat hoitotoimet ajallaan ja koko ala saa kaivattua vakautta. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Elo, olkaa hyvä.

18.19 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Tällä hallituksen esityksellä on tarkoitus mahdollistaa tulospäätösten tukien ja ympäristöllisten tarjouskilpailujen kokeilu metsätalouden luonnonhoitoon maksettavien tukien tehokkaammaksi kohdentamiseksi. Valiokunnan puheenjohtaja Elomaa esitteli täällä tarkemmin, mistä esityksessä on kyse, joten en käy sitä toistamaan, mutta muutama huomio.

Vihreät pitävät kannatettavana hallituksen esityksen lähtökohtaa, että metsänomistajia ohjataan tulospäätösten tukien avulla valitsemaan kustannusvaikuttavia ja innovatiivisia keinoja luonnon tilan parantamiseen. Oikein kohdennettuna valtion rajallisilla tukieuroilla voidaan saada paljon nykyistä enemmän positiivisia luontohyötyjä aikaan.

On totta, että esitykseen liittyy luonnon monimuotoisuuden edistämisen kannalta huolia ja kysymyksiä. Maa- ja metsätalousvaliokunnassa, kun olin tätä käsittelemässä, päädyin asiantuntijoita kuultuamme kuitenkin siihen, että kun on kyse kokeilusta, jolle on selkeä tarve, ja kun esitystä on valmisteltu laajalla joukolla ja valmistelun kuluessa palautteen pohjalta on myös sitä parannettu, niin voin sitä kannattaa jatkovalmistelua ohjaavien lausumien kera.

Nostan tässä kuitenkin nyt muutaman huolenaiheen esiin.

Asiantuntijalausunnoissa on esitetty huolta positiivisten luontovaikutusten pysyvyydestä. Lisäksi on kritisoitu muun muassa sitä, että tukimuodot eivät kannusta varttuneiden lehtipuiden säästämiseen, sekä sitä, että keskeiset hiilinielua vahvistavat toimet puuttuvat näiden pilotoitavien toimenpiteiden joukosta. Lisäksi huolta on herättänyt luonnonhoitotoimiin osoitettujen resurssien riittävyys tai paremminkin riittämättömyys.

Uusea lausunnonantaja on pitänyt tulospäätöksiä tukia tervetulleina askeleina mutta samaan aikaan todennut, että ekologisten hyötyjen kannalta tuettujen toimenpiteiden pysyvyys on syytä varmistaa. Huoli myönteisten luontovaikutusten pysyvyydestä liittyy siihen, että nämä hoito- ja kunnossapitovelvoitteiden määräajat ovat 5–11 vuotta toimesta riippuen. On totta, että nykyisen lakiesityksen pohjalta varmuutta riittävästä luontohyödyistä ei saada, ja tähän onkin tärkeää kiinnittää huomiota, kun nyt on kyse pilotista ja kun näitä tulospäätöksiä tukia sitten tämän pohjalta kehitetään.

Tämä esitys ei ole täydellinen, mutta valmistelussa on aidosti pyritty löytämään uusia kustannusvaikuttavia kannustimia luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseen talousmetseissä, ja tämän esityksen myötä niitä päästään nyt rajatuissa toimenpiteissä ja kohteissa kokeilemaan. Me ollaan vihreissä puhuttu pitkään siitä, että metsänomistajille on tarjottava ansaintakeinoja luonnon monimuotoisuuden vahvistamisessa, ettei se ainoa keino ansaita metsällä ole se, että se hakataan. Jotta tulospäätösten tukien vaikuttavuus voidaan varmistaa, tarvitaan sekä lyhyen että pitkän aikavälin seurantaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2025 vp

Lisäksi kokeilun rinnalla on tärkeää edistää lainvalmistelua, jolla pyritään suojaamaan uhanalaista luontoa ja arvokkaita luontokohteita talousmetsissä nykyistä paremmin. Esimerkiksi suojelun pysyvyyttä voidaan lisätä oikeudenmukaisella tavalla vahvistamalla Metso- ja Helmi-ohjelmien rahoitusta, ja suojavyöhykkeiden osalta selkein keino olisi suojavyöhykkeistä säättäminen ihan lainsäädännöllä. Se on nyt yksi näistä määräaikaisista tutkimuodoista.

Näistä asioista tosiaan vihreät tulevat seuraavassa käsittelyssä tekemään lausumaesityksiä, joilla sitten osaltaan halutaan sitä jatkovalmistelua ohjata, kun nyt sitten tämän kokeilun kanssa olemme valmiita etenemään.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Piritta Rantanen, olkaa hyvä.

18.23 Piritta Rantanen sd: Herra puhemies! Kyllä tämä on oikein malliesimerkki siitä, että tehdään erittäin nopealla aikataululla lainsäädäntöä, jolla halutaan näyttää jotain tehtävän, mutta sitten ei kuitenkaan oikeasti tehdä oikein mitään.

Tässä hallituspuolueiden edustajat sanoivat, että tämä lisää nimenomaan sitä ennakoitavuutta ja vakautta metsiin, ja täytyy kyllä nyt olla tästä hyvin eri mieltä. Tämän metsätalouden kannustejärjestelmän on tarkoitus olla voimassa vuoden 29 loppuun asti, ja tällä halutaan siis kerätä tietoa siitä, kuinka maanomistajat kiinnostuvat tällaisesta rahoituksen kannustavuudesta. Nimenomaan täällä mainittiin esimerkiksi yhtenä toimenä tämä lehtipuuston lisääminen. Viideksi vuodeksi voit sitoutua siihen, että lisää lehtipuustoa, mutta viiden vuoden päästä voitkin sen jo kaataa. Tässä puhuttiin tästä ennakoitavuudesta ja vakauksesta, ja itse jotenkin olen ymmärtänyt, että metsätaloudessa puhutaan kovin paljon pidemmistä aikaväleistä kuin vaikka viisi vuotta.

Tämä on esimerkki siitä, että tehdään nopeasti päätös, halutaan saada näyttämään, että toimia tehdään. Ja niin kuin täällä jo aiemmin tuli, tämän esityksen hallinnolliset kustannukset ovat aivan käsittämättömän korkeat suhteessa siihen, miten paljon rahaa muuten käytetään. Juuri niin kuin täällä on jo aiemminkin sanottu, nämä hallinnolliset kustannukset nousevat yli miljoonaan samaan aikaan, kun tämän kahden kolmen vuoden aikana jaetaan 8—13 miljoonaa euroa. Pelkästään tietojärjestelmien kustannuksien on arvioitu nousevan 600 000:lla. [Eduskunnasta: Tuhannella!] — Kyllä, juuri näin.

Tässä on erityisen mielenkiintoinen piirre se, että viime hallituskaudella aloitettiin joutomaiden metsitystuki. Tämä hallitus lakkautti sen, ei halunnut enää jatkaa sitä, ja sieltä meillä on jo hallinnollista taakkaa vuoteen 2038 saakka. Nyt me järjestämme uuden, hievan erilaisen mallin, jota me sitten hallinnollisesti seuraamme vuoteen 2032 saakka. Nämä ovat minun mielestäni esimerkkejä siitä, että meidän pitää pystyä ihan yhdessä parempaan. Meidän pitää löytää järjestelmät, jotka siirtyvät hallituskausilta toisiin, erityisesti tällaisissa asioissa kuin metsissä, joissa kvartaali ei ole viisi vuotta, vaan se on ennemminkin 25 vuotta.

Tämä hallituksen esitys on erittäin puutteellisesti valmisteltu ja rajattu niin, että kokeilulle asetetut tavoitteet eivät todennäköisesti toteudu, mutta mikä vielä vaarallisempaa, niin se, jos me teemme tämän tutkimuksen pohjalta aivan vääriä johtopäätöksiä tulevaisuuden hankkeiden kannalta. Nyt me saamme tässä kahden kolmen vuoden ajanjaksossa tutkimustuloksia siitä, kuinka metsänomistajat tällaiseen tukeen sitten reagoivat, mutta taisi olla niin, että valiokunnassakin joku metsänomistaja tuumasi, että nämä ovat niitä toimia, jotka teen siellä omassa metsässäni ilman tätä tukeakin — siis teen nämä toimet siellä met-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2025 vp

sässä ilman tätä tukeakin. Jos käy niin, että me sitten taas ne uudet ja seuraavat hankkeet teemme näihin tutkimustuloksiin pohjautuen, se voi mennä kyllä todella metsään.

Toivon todella, että tässä asiassa vielä jonkinlainen järki löytyisi ja tämä hylättäisiin ja tehtäisiin yhdessä uusi ja parempi esitys. Ymmärrän, että meidän täytyy pilotoida ja tutkia asioita, mutta nyt tämä ei ole kyllä osunut lankulle.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen, olkaa hyvä.

18.28 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Valitettavasti hallituksen esitys laiksi metsätalouden määräaikaisestä kannustinjärjestelmästä on puutteellisesti valmisteltu ja rajattu niin, että kokeilulle asetetut tavoitteet eivät todennäköisesti toteudu. Hallinnolliset kustannukset ovat merkittävät, ja kokeiluun varatut määrärahat menevät näin hukkaan. Kannusteisiin käytettävissä olevat varat ovat rajalliset, joten on tärkeää, että ne ovat taloudellisesti tehokkaita ja vaikuttavia. Kannustimen tulisi synnyttää toimintaa, joka ei toteutuisi ilman tukea. Julkisen talouden kasvava kestävyysvaje korostaa julkisen rahoituksen vaikuttavuuden ja kustannustehokkuuden parantamista. Byrokratia ja hallinnolliset kustannukset ovat kestävämmän suuret ja aikajänne lyhyt.

Pilottien toimet on suunniteltu lähtökohtaisesti määräaikaiksi, mikä voi romuttaa niiden vaikuttavuuden. Pilotoinnin aikataulu on epärealistinen vaikutusten seurannan näkökulmasta. Suunnittelussa ajassa ei ole mahdollista saada tietoa esimerkiksi suojavyöhykkeiden toimivuudesta ja niistä saaduista ekologisista hyödyistä. Kokeilun tulisi olla kestoaltaan pidempi, koska muutokset luonnossa ovat hitaita. Myös hallinnolliset ja tietojärjestelmien kustannukset nousevat etenkin määräaikaiseksi tarkoitettussa kokeilussa kohtuuttoman korkeiksi.

Arvoisa herra puhemies! Edellä mainittujen puutteitten vuoksi tästä lakiesityksestä teemme toisessa käsittelyssä esityksen hylkäämistä ja yhden lausumaehdotuksen. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kalmari, olkaa hyvä.

18.29 Anne Kalmari kesk: Arvoisa herra puhemies! On harmillista, että joutuu jättämään vastalauseen lakiesitykseen, jonka tarkoitus on hyvä. On hyvä, että haetaan tällaista kilpailutusmekanismia, jolla saataisiin metsässä tapahtuvia luonnon kannalta hyviä asioita eteenpäin: suojavyöhykkeitä, lehtojen tai soitten hoitotoimenpiteitä tai lisättyä sekapuu-toisuutta. Tässä lainsäädännössä on kuitenkin liikaa puutteita ja se on liian kiireessä valmisteltu, että sitä voisi tällaisenaan viedä eteenpäin.

Ensinnäkin on kohtuutonta, että jos minimissään tämän nelivuotisen kokeilun kokonaismääräksi arvioidaan 8,6 miljoonaa, niin hallinnolliset kustannukset voivat nousta jopa 1,35 miljoonaan. Eli me keräämme rahaa metsänomistajilta vähentämällä taimikonhoidon tukea 20 eurolla hehtaarilta, että saamme paisutettua hallintoa, sellaista hallintoa, kuten edustaja Rantanen ja edustaja Suhonen kertoivat, joka jatkuu tämän kokeilun jälkeenkin. Kymmenen vuotta tämä hallinto pysyy yllä ja nämä tietojärjestelmät pitää pitää yllä. Mielestäni ihan näin ei kannattaisi tehdä sinänsä hyvää tarkoittavia toimia.

On todella väärin, että tämä rahoitus haetaan nimenomaan nuorten metsien hoidosta, kun meillä on uhka siitä, että kun metsiä ei hoideta nykyäänkään kaikkialla vielä tarpeeksi hyvin, sillä on negatiivinen vaikutus ilmastolle ja sillä on negatiivinen vaikutus meidän

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2025 vp

kansantalouteen, kun kiertoajat heikkenevät ja kasvu hidastuu. Juuri sieltä otetaan pois, mikä on tärkeää yhteiskunnan kannalta, ja tavallaan rankaistaan niitä metsänomistajia, jotka eivät voi sitä sekapuustoisuutta lisätä. Nimittäin kuivilla kankailla, erilaisilla harjuselänteillä ei voi olettaa, että sekapuustoisuus olisi mahdollisuus, tai korkealla Lapissa, ei myöskään niillä alueilla, joilla hirvituhot ovat niin merkittäviä, että sen takia puulajivalinta on tehtävä muilla perusteilla.

Tämä sekapuustoisuus olisi senkin takia kannattanut jättää pois, että me ollaan saatu paljon mielipidevaikuttamista tehtyä tässä talossa jo muutoinkin. Eli luulen, että valtaosa metsänomistajista istuttaa sekapuumetsiä, jos se vain on käytännössä mahdollista, mutta nyt sen sijaan leikataan niiltä metsänomistajilta, jotka eivät voi näin tehdä, ja rahoitetaan sillä sitten tämmöistä virkamiesarmeijaa ja erilaisia konsulttipalveluita, joilla tämä homma voidaan pyörittää.

Vielä kun tämä on näin byrokraattista, niin on aika todennäköistä, että tähän lähtevät nimenomaan isot toimijat, joitten kuuluisi ilman muuta muutenkin toimia näitten asioitten puolesta ilman yhteiskunnan antamia erityisiä kädenojennuksia. Sen sijaan voi olla, että kun tämä kustannus tulee niin korkeaksi, pienet metsänomistajat eivät tähän rumbaan pysty lähtemään. Ja siinä on vielä sekin riski, jos tämä budjettirajoite täyttyy. Kun tavallaan tässä on hyvä tarkoitus harmaata suojelua vähentää ja antaa todellinen mahdollisuus lähteä tällaisiin hyviin tekoihin tarjousmenettelyn kautta, niin voihan olla, että jos budjetti ei riitäkään, niin sitten nämä alueet kuitenkin tulevat ympäristöviranomaisten rekisteröimiksi ja ovat julkisessa tiedossa. Ja sitten jos et saa sitä tukea ja tämä alue on yleisessä tiedossa, niin sinä et kuitenkaan voi sitten sieltä metsiä hyödyntää normaalitavalla, ja pahimmillaan tämä lisää harmaata suojelua edelleenkin.

Näillä perusteilla teemme sitten kakkoskäsittelyssä tästä vastalauseen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Piritta Rantanen, olkaa hyvä.

18.34 Piritta Rantanen sd: Herra puhemies! Sen verran vielä täytyy jatkaa tuota edellistä puheenvuoroa ja SDP:n linjaa, että emme tietenkään missään tapauksessa vastusta näitä tavoitteita, jotka tässä esityksessä ovat, allekirjoitamme ne täysin. Esimerkiksi tämä metsätalouden tukien kannustavuuden lisääminen on totta kai tavoiteltavaa. Samoin näitä tuloperusteisia tukia ja näitä tarjouskilpailujen pilotteja ympäristöllisen vaikuttavuuden parantamiseksi totta kai tulee lisätä myös suomalaiseen maa- ja metsätalouteen. Samoin ilmaston sekä monimuotoisuuden turvaamiseen ja luonnonhoitoon ihan yleisestikin täytyy löytää uusia tapoja. Mutta juuri senkin vuoksi tämä on erittäin vahingollinen esitys siitä syystä, että jos me, hallitus toisensa jälkeen, teemme tällaisia muutaman vuoden pituisia pilottijaksoja, niin uskonpa vain, että ne tutkimusten tulokset voivat johtaa meitä erittäin pahasti harhaan, ja sen vuoksi näissä tarvittaisiin nimenomaan sitä pitkäjänteisyyttä ja sitä ennakoitavuutta paljon enemmän.

Meillä on myös tulossa kansallinen ennallistamissuunnitelma, ja toivoisin todella, että nämä tehtävät toimet olisivat sitten synkronissa niitten tulevien ennallistamissuunnitelmien kanssa, ettei käy vielä niin, että jos nämä eivät kaikki osukaan toimenpiteiksi siihen ennallistamissuunnitelmaan, niin meillä menee niitäkin rahoja sitten hukkaan.

Toivon tässä nimenomaan sitä pidempiaikaisuutta ja laaja-alaisuutta. Nämä lakiesityksessä olevat tavoitteet ehdottomasti myös SDP allekirjoittaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kalmari, olkaa hyvä.

18.36 **Anne Kalmari kesk:** Arvoisa herra puhemies! Haluan myös nostaa vielä esille sitä asiaa, mitä edustaja Elo tuossa nosti, että tästä sinänsä puuttuvat nämä ilmastopuolen tavoitteet aika suurilta osin. Toki osa näistä on synkronissa sen asian kanssa.

Mutta nyt kun näyttää, että hallitus tämän tällaisena vie läpi ja kerää tähän rahoituksen metsänomistajilta, niin haluaisin, että sitten asetustasolla tehdään kuitenkin kaikki voitava, että tämä nyt on mahdollisimman joustava ja järkevä. Jos saisimme edes pienen osan tästä byrokratian kustannuksesta alaspäin, niin sekin koituisi sitten metsäsektorin hyväksi.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 104/2025 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.